

da čedalje bolj zabrede v dolgove in se mu zavoljo napačnih zapopadkov ali zavolj nemarnosti grunt prodati mora, — deželi in državi pa, ker zavolj pomankanja dohodkov svojim potrebam popolnoma zadovoljevati ne morete. Kdor tedaj po lastni svoji krivnosti, pa ne po nesreči ali okolnostih, katerih sam ni kriv, v to pride, da iz svojega premoženja davkov odrajtati ne more, ta pač tudi postavne podloge nima, da bi mogel potrpljivost ali prizanesek o iztirjevanji zaostalih davkov zahtevati. Kakor „Novice“ nikoli ne zamolčijo, kedar se komu kodar koli krivica godi, tako pa morajo tudi vedno pošteno na to držati, da vsak državljani kolikor more dolžnosti svoje spolnuje. Kakor vselej, tudi zdaj izrečemo: Dajte Bogu, kar je božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

„Novice“ so imenovalle tiste 4 postave, katerih osnovo je 17. t. m. minister Beust predložil zbornici poslancev v pretres. Dunajski časniki, kateri zvonec nemškega liberalizma nosijo, za tega del pojó glorio ministru; „stara Pressa“, vsa iz sebe, kriči: „res, na en dan toliko liberalne hrane, da je Avstrija ni dobila doslej v več letih ne!“ Da bi le nikomur v želodcu ne obležala! — Da naši bralci kaj več zvedó od tega, kar je ministerstvo predložilo državnemu zboru v pretres, naj jim poglobitve reči povemo. Prvi predlog obsega preuredbo februarske ustave od l. 1861. Ker je Ogerska zdaj odcepljena od družih dežel avstrijskih, ne veljá tedaj ta osnova ne za Ogersko, pa tudi za Erdeljsko, Hrvaško in vojaško Granico ne, Dalmacija pa je pritisnjena k Cislajtani. Poslancev skupaj šteje po tej osnovi državni zbor 203, volijo jih deželni zbori v tistem številu kakor dozda (nova osnova ni tedaj zapazila krivice, ki so jo trpeli po februarski ustavi slovanski okraji na Českem, Štajarskem, Koroškem itd.) Mnogo mnogo se pogreša v tej osnovi, kar bi nas pomirilo o tem, da ne bo novi državni zbor zopet to, kar je bil stari, pri katerem je avtonomija (samoupravljanje) deželnih zborov konec jemala. Tù bo, kadar pride ta stvar v državnem zboru v pretres, veliko boja treba, da se privojskuje deželnim zborom, kar jim gré. Tù se bo pokazalo, ali je nemški večini, ktera gospoduje v zboru, resnica s tem, kar so njih kolovodje rekli, da enako svobodno gibanje, ki ga ima Ogerska, morajo uživati tudi druge dežele avstrijske. Zdaj gré za veliko — za zadovoljnost družih dežel, za mirno spravo, za „ausgleich“ zunaj Ogerske! — §. 10. te vladine osnove govori tako-le: Področje državnega zbora obsega vse v diplomu od 20. oktobra 1860. leta imenovane stvari postavodajanja, ktere zadevajo pravice, dolžnosti in vse zadeve, ktere so skupne kraljestvom in deželam, ki so zastopane v državnem zboru, ako ne spadajo edino samo v področje onih zastopov, ki imajo vsled pogodbe s kraljestvi in deželami ogerske krone skupaj obravnavati skupne zadeve. V področje državnega zbora tedaj s tem prikrajšanjem spadajo: a) vse vojaške zadeve, b) vse reči, ki zadevajo kovani ali papirnati denar, col in trgovino, poglavitna pravila pošt, železnic in telegrafov, c) vse denarstvene (finančne) zadeve, državni stroški in dohodki, nova posojila, poplačevanje obstoječih državnih dolgov, prodaja in zadolževanje nepremakljivega državnega premoženja, povikšanje obstoječih in vpeljava novih davkov.

Drugi predlog spremenuje 13. §. februarskega patenta tako-le: „Ob času, kadar državni zbor ni zbran, in je sila, sme take silne reči tudi samo ministerstvo pričeti, vendar je za take naredbe odgovorno vse ministerstvo, in se morajo prvemu državnemu zboru v

pritrjenje predložiti; ako jih zbor ne potrdi, se morajo preklicati.

Tretji predlog vredeje odgovornost ministersko. Ministri se morejo zatožbi podvreči, če se pri opravljanju svojih služeb pregrešejo zoper ustavo. V zatožni stan se denejo ministri, ako 40 poslancev to zahteva in dve tretjini pričujočega zbora za to glasuje. Sodnica ministrom je gosposka zbornica, ktera zato izvoli 24 udov, izmed katerih jih tožnik 6, in ravno toliko zatoženec odvrača more. Če sodnija izreče, da je zatoženi minister kriv, se mu mora slovó dati, pa tudi v povračilo se more obsoditi. Pomilostiti ga more le cesar, ako nasvetuje to zbornica poslancev.

Četrta predložena postava zadeva poslance (delegacije), ki se pošiljajo v skupni zbor, da z ogerskimi poslanci obravnavajo skupne zadeve. Po tej osnovi se ima za te delegacije iz državnega zbora izbrati 60 poslancev, in sicer: 20 iz gosposke zbornice in 40 pa iz zbornice poslancev; od teh se jih šteje na Česko 10, Dalmacijo 1, Galicijo 7, spodnjo Avstrijsko 3, zgornjo Avstrijsko 2, Solnograško 1, Štajarsko 2, Koroško 1, Kranjsko 1, Bukovino 1, Moravsko 4, Šlezijo 1, Tirolsko 1, Vorarlberško 1, Istrijo 1, Goriško 1, in na Trst 1. Po vladini osnovi voli gosposka zbornica svoje poslance, kakor jo je volja, iz zbornice svoje; zbornica poslancev jih utegne tudi tako voliti iz cele zbornice, ali pa da poslanci vsake dežele volijo izmed sebe poslanca, ki se pošlje v delegacijo.

Razun tega je vlada še predložila osnovo nove rekrutne postave. Dalje je še minister baron Beust naznanil, da zidanje trdnjav okoli Dunaja prestane. — 21. t. m. je minister pravosodja naznanil zbornici poslancev, da je cesar tudi vsem drugim deželam, ki ne spadajo pod ogersko krono, pomiloščenje podelil, to je, vsem, ki so bili od 13. marca 1848. leta do 20. junija l. l. krivi spoznani ali zavolj pomanjkanja dokazov oprosteni hudodelstva velikega izdajstva, motenja občnega pokoja, punta in podpihovanja, potem političnih pregreškov in prestopov, so vse kazni in vsi kazenski nasledki prizanešeni. Tudi tisti, ki so pobegnili in se odtegnili kazni ali sodniškemu zasledovanju, so pomiloščeni in se smejo zopet vrniti v avstrijsko cesarstvo. Ta oklic je bil z veliko pohvalo sprejet. — Ko je poslanec dr. Mühlfeld svoj predlog o premembu §. 120. reda kazenske postave podprl tako, da ga tudi minister ni mogel s svojim ogovorom podreti, ga je zbor sprejel z veliko večino. Po predlogu Mühlfeldovim naj tudi oficirji kakor vsak drug pridejo pred sodnijo za priče, ako je treba; nikar naj se ne misli, da je vojašk stan več časti vreden kakor kak drug stan, in da bi čast njegova trpela, ako gré za pričo. —

Po vsem tem je prišla na vrsto volitev odbora, ki naj zboru poroča o gori omenjenih 4 vladnih predlogih. Reklo se je, naj se voli odbor 36 glav iz vse zbornice. Poslanec Skrinzi nasvetuje (in Poljaki, Slovenci in Tirolci podpirajo ta nasvet), naj se vsaj eden iz vsake dežele voli v ta odbor. Al ta predlog je padel. Volili so potem omenjenih 36 glav iz vse zbornice; Slovence zastopa le eden, namreč dr. Toman, ki je bil voljen z 140 glasovi. Kadar tedaj ta odbor dovrši svoje delo in pride obravnavati, omenjenih vladnih predlogov na vrsto v državnem zboru, takrat se bo pokazalo: ali bode ravnopravnost poglavno načelo Avstrii ali pa jej Nemec na eni strani, na drugi pa Magjar hoče gospod biti. Ta obravnavo bo tedaj osodepolna za Avstrijo. — Na Dunaji, potovaje v toplice Gastajnske, biva zdaj knez srbski Miloš Obrenović; poklonila se mu je tudi deputacija hrvaških in slovenskih dijakov, ktero je preprijazno sprejel. —

Zdaj se za gotovo sliši, da cesarja Maksa v Mehiki niso ob glavo djali, ampak ga le iz države pognali, in da čez Angleško pride zopet v Miramare poleg Trsta. — Dolg našega cesarstva se je lansko leto za 387 milijonov in 634.540 gold. povišal; v ta dolg, se vé da se šteje tistih 215 milijonov in 994.640 gold., ktere znašajo državnice (Staatsnoten). — Dunajska hranilnica (šparkasa) namerava le za zneske do 500 gld. po 5 od sto obresti (činža) plačevati; od večih zneskov pa le po 4. Kaj hranilnica — piše „Volkswirth“ — res misli, s tem kaj družega doseči kot le več — dela! Namesti da na ene bukvice kdo dá hranilnici 5000 gld., bo pa raji 10 bukvic vzel po 500 gold. Hranilnica po takem dobí le desetkrat več dela in bo vendar više obresti plačevala. — Iz Štajarskega se piše, da bode letina dobra, posebno trta in hruške kažejo lepo. Slana prve dni majnika je le v prav nizkih krajih nekoliko škodovala. Tudi na Hrvaškem in v Slavoniji rodi trta lepo. Na Ogerskem pa, kjer je trta v zadnjih presutih letih zelo oslabela, tudi letos ne bo obilega vinskega pridelka. Cena vinu v Pešti je 7 do 9 gold., na Hrvaškem je za 2 do 3 gold. cenejše. —

Denarni zapisnik Matičin.

Novi udje:

a) ustanovniki:

Gospod Kotnik France, posestnik na Vrhniki . . . 20 gold.

b) letniki:

„ Robida O. Karol, prednik benedikt. samostana in c. k. profesor v Celovcu . . . 2 „
 „ Serajnik Lovre, fajmošter na Zili . . . 2 „
 „ Šašel Martin, nunski spovednik v Celovcu . . . 2 „
 „ Rossbacher Bernard, trgovec v Celovcu . . . 2 „
 „ Somer Gregor, c. k. norm. učitelj v Celovcu . . . 2 „
 „ Koželj Mihael, kaplan v Črnomlju . . . 2 „
 „ Ankrst Janez, beneficijar v Št. Vidu pri Brdu . . . 2 „
 „ Lazar Anton, duhovni pomočnik v Tominu . . . 2 „
 „ Močnik Lukež, vikar v Stržišču . . . 2 „
 „ Cocej Jernej, kaplan pri sv. Martinu v rožni dolini . . . 2 „
 „ Dobršek Mat., občinski tajnik v Vojniku . . . 2 „
 „ Grabar Miha, župnik pri sv. Urbanu . . . 2 „
 „ Trunk Blaže, kaplan pri sv. Lorencu . . . 2 „
 „ Jan Ferdinand, kaplan v Šmarji na Štaj. . . 2 „

Stari udje so plačali:

a) kot ustanovniki:

Za 2. leto: Gg. Šuc Jožef, Obreza Adolf, Stanjko Anton, Pleteršnik Maksimil., Mikuš Franjo, Vraz Jožef (2. petino za 2. leto), Masten Jožef.

Za 3. leto: gg. Šuc Jožef, Jerala Janez, „Južni sokol“, Ravnikar France, čitalnica ajdovska, Jereb Jožef, dr. Hrast Janez, Bonner Jožef, Trstenjak Jakob, Balon Anton.

Za 4. leto: gg. Kosar France, dr. Srnec Janko, dr. Vancas Aleksander, Bradaška Franjo.

Doplačali: gg. Wolf Andrej, Wolf Ivan, Novak Vincenci, Šolar Janez.

b) letniki:

Za 1866. leto: gg. Stritar Andrej, Preželj Matej, Treven Valentin, Mavčič Jožef, Brence Janez.

Za 1867. leto: gg. Dovič Janez, Čibašek Janez, Šuster Janez, Stritar Andrej, Erjavec Peter, Bratovič Jožef, Ivančič Jožef, Koprivnikar Janez, Šlibar Tomaž, Treven Valentin, Kraševac Jernej, Vovk Jožef, Bergant Valentin, Hiti Ja-

nez, Kršič Janez, Bononi Jožef, Metlika Anton, Rupnik Jožef, Jeram Jožef, Selak Anton, Kristan Lovro, Dirnwirt Dragotin, Westernmayer Jakob, Leskovar Jožef, Torkar Matija, Laknar Janez, čitalnica kmetijska v Poddragi, Cajhen Janez, Potrč Alojzi, Candolini Vojteh, Pušavec Valentin, Pirec Feliks, Teran France, Dobravec Miha, Breclnik Janez, Šepce Ivan, Korošec Stevo, Pevec Janez, Endlihar Rudolf, Švajgar Martin, Čebular France, Kocijan Jakob, Tomšič France, Stare Ferdinand, Kobal Peter, Makarovič Andrej, Oblak Juri, Godina Jožef, Podobnik Nace, Povše France, Okorn Ignaci, Vidmar Matevž, Rihar France, dr. Janežič Valentin, Pesjak France, Božič Janez, Jazbec Anton, Doliak Anton, Pencin Dragotin, Rutar Tomaž, Vales Marko, Leban Janez, Skočir Jožef, Bevek Janez, Kramar Filip, Rutar Anton, dr. Vošnjak Janez, Vuk Andrej, Caf Juri, Majerčič Maks., P. Veršič Martin, P. Aleksič Fidel., P. Čuček Karol, Simonič Janez, Vošnjak Lovre.

Za 1868. leto: g. Dovič Janez.

V Ljubljani 25. junija 1867.

Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji

25. junija 1867.

v novem denarji.

Državni zajemi ali posojila. Druge obligacije z lotrijami.

5% obligacija od leta 1859		Kreditni lozi po g. 100. g.	72.53
v novem dnar. po 100 g. g.	61.30	4 1/2 % Tržaški lozi po 100 „	108.01
5% nar. posojilo od l. 1854 „	70.70	5% Donavsko-parabrod-	
5% metalike	60.75	ski po g. 100	10.00
4 1/2 % „	55.65	Knez Esterhazy. po g. 40 „	80.00
4% „	49.50	Knez Salmovi po g. 40 „	30.19
3% „	41.00	Knez Palfyovi po g. 40 „	24.60
2 1/2 % „	54.50	Knez Claryovi po g. 40 „	25.50
1% „	—	Knez St. Genoisovi po g. 40 „	22.54

Obligacije zemlišn. odkupa.

(po 100 gold.)

5% doljno - avstrijske g.	88.—	Knez Windischgrätz. po g. 20 „	17.00
5% ogrske	72.—	Grof Waldsteinovi po g. 20 „	21.00
5% hrvaške in slovanske „	76.50	Grof Keglevičevi po g. 10 „	12.—
5% krajske, štajarske,		Budimski . . . po g. 40 „	23.00

koroške, istrijanske „

86.00

Državni zajemi z lotrijami.

Zajem od leta 1860	90.—	Cesarske krone g.	—.—
„ „ „ 1860 petink. „	93.50	Cesarski cekini „	5.90
„ „ „ 1839	147.50	Napoleoniori 20 (frankov) „	9.96
„ „ „ 1839 petink. „	75.25	Souvrainiori	—.—
5% narodni od leta 1854 „	81.—	Ruski imperiali „	10.24
Dohodkine oblig. iz Komo „	53.00	Pruski Fridrikiori	—.—
		Angleški souvrainiori „	—01
		Louisiori (nemški)	79.—
		Srebro (ažijo)	122.—

Listnica vredništva. Gosp. Bl. V. na Pr: Da moremo zeljše prav imenovati, pošljite ga nam po priliki. Tekalnika ne poznamo tukaj. Ali je Vam znan lapuh?

Žitna cena

v Ljubljani 22. junija 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. —. —
 banaške 7 fl. 10. — turšice 3 fl. 14 — soršice 4 fl. 52. — rži
 3 fl. 90. — ječmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. —. —
 ovsa 1 fl. 80.

Loterijske srečke:

V Gradcu } 19. junija 1867: 4. 47. 89. 10. 8.
 na Dunaji } 64. 1. 11. 49. 65.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunji 3. julija.

V Trstu 13. junija 1867: 47. 87. 17. 88. 22.

Prihodnje srečkanje v Trstu bo 26. junija 1867.